

Riigihangete seaduse muutmise seaduse eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Eelnõuga vähendatakse hankijate riigihangetega seotud elektroonilise teabevahetuse kohustust. Muudatuse põhjuseks on tõsiasi, et kehtiv õigus kohustab kõrge turvatasemega elektroonilist teabevahetust kasutama iga riigihanke puhul, sõltumata maksumusest. Muudatuse eesmärgiks on võimaldada väikese maksumusega riigihangetes lihtsamat elektroonilist teabevahetust (nt e- kirja teel), millega vähendatakse oluliselt hankijate töökoormust ning pakkujate halduskoormust. Raamlepingu alusel korraldatavates minikonkurssides ei kohalduks elektroonilise teabevahetuse kohustus, kui sõlmitava hankelepingu eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära ehk asjade ja teenuste puhul alla 30 000 euro. Nende riigihangete puhul, mille puhul seadus lihthanke piirmäära ette ei näe, kohalduks elektroonilise teabevahetuse kohustus alates riigihanke piirmäärast.

Lisaks parandatakse Euroopa Liidu õiguse kohase harmoneerimise eesmärgil RHS § 5 lõike 2 punktis 5 olev viiteviga ja täiendatakse § 104 lõiget 4 samal eesmärgil.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja sellele lisatud seletuskirja koostasid Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakonna nõunikud Evelin Karindi-Kask (tel 611 3501, e-post: evelin.karindi-kask@fin.ee) ja Mario Sõrm (tel 611 3144, e-post: mario.sorm@fin.ee).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3549, e-post: virge.aasa@fin.ee) ja keeleliselt toimetab sama osakonna keeleteoimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638, e-post: sirje.lilover@fin.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud järgmiste Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL;
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL;
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/25/EL;
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ.

Seaduse vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Seadusega muudetakse riigihangete seaduse (RHS) § 45, millega vabaneb hankija elektroonilise teabevahetuse kohustusest sellistes riigihangetes, mille maksumus on väike, s.o asjade ja teenuste puhul alla 30 000 euro ja ehitustööde puhul alla 60 000 euro. Raamlepingu alusel läbi viidavate minikonkursside puhul on samuti piiriks nimetatud summad, ent neid rakendatakse minikonkursil juhul, kui konkreetse minikonkursi tulemusena sõlmitava hankelepingu maksumus on vähemalt võrdne nimetatud summaga. Minikonkurss on

raamlepingu poolteks olevate pakkujate vahel korraldatav konkurss, mille eesmärgiks on hankelepingu sõlmimine. Nendes riigihangetes, kus RHS lihthanke piirmäära eraldi kehtestatud ei ole, kehtib vastav elektroonilise teabenõude kohustus alates riigihanke piirmäärast.

Eelnõuga sätestatav erand seotakse lihthanke (või selle puudumisel vastava riigihanke) piirmääraga, sest tulenevalt RHS §-st 14 ei kohaldu selliste väikese maksumusega hankelepingute puhul RHS-s sätestatud menetluse kord. Nn väikehangete puhul peab hankija lähtuma RHS §-s 3 sätestatud üldpõhimõtetest. Samas on üldpõhimõtete järgimine väikehangete puhul vähem range kui liht- või riigihanke piirmäära ületavate riigihangete puhul. Näiteks on väikeostude puhul hankija otsuste vorm vaba ja põhjendamiskohustus väiksem. Seetõttu võib väita, et väiksema maksumusega ostude puhul on ebaproportsionaalne nõuda menetluse läbiviimist sama kõrge turvatasemega elektroonilises keskkonnas kui liht- või riigihanke piirmäära ületavate riigihangete puhul. Eelnõus sätestatud piirmäär on kooskõlas praktilise vajadusega olukorras, kus raamlepingute alusel tehtavad ostud ongi enamasti väikese väärtusega nagu näiteks kantseleikaubad, toidlustuse- ja reisiteenused.

Seaduse muudatuse vajadus ilmnes seoses hankijate märkimisväärse töökoormuse tõusuga minikonkursside läbiviimisel. Nimelt peavad hankijad pärast elektroonilise teabevahetuse 100%-list rakendumist 18. oktoobrist 2018. a, viima läbi alates 1-eurosest ostust minikonkursi riigihangete registris, kui neil ei ole kasutusel mõnda muud nõuetele vastavat süsteemi.

RHS § 45 on riigihanke direktiive¹ ülevõttev säte. Sellega võeti Eesti õigusesse üle elektroonilist teabevahetust puudutavad riigihanke direktiivide nõuded. RHS § 45 lõike 1 kohaselt toimub kogu riigihankega seotud teabevahetus hankija ja ettevõtja vahel, sealhulgas riigihanke alusdokumentide kättesaadavaks tegemine ning pakkumuse, taotluse ja selgituste esitamine, elektrooniliselt, kui RHS-s ei ole sätestatud teisiti. RHS § 45 lõike 8 alusel kehtestatud riigihalduse ministri 9. augusti 2017. a määrusega „Nõuded elektroonilise teabevahetuse seadmele“ on üle võetud direktiivi sätted, mis kehtestavad nõuded elektroonilise teabevahetuse seadmetele. Kuna RHS § 45 kuulub seaduse üldsätete hulka, kohaldub see kõigile riigihangete menetlustele, sh minikonkursside korraldamisele.

Rahandusministeerium on minikonkursside läbiviimiseks arendanud vastava elektroonilise töökeskkonna. Nimetatud keskkond on aga väikse maksumusega hangete jaoks aeganõudev.

Ülikoolide ühispöördumises Rahandusministeeriumile tõi Tallinna Tehnikaülikool näiteks, et minikonkursside protseduuri tulemusel võib neil nimetatud riigihangete korraldamisega seotud aastane tööhulk kasvada arvutuslikult 12000 töötunni võrra ehk teisisõnu tähendab see 6 täiskohaga töötaja värbamisvajadust. See omakorda toob kaasa vähemalt 135000 euro suuruse tööjõu püsikulude kasvu ning ühes sellega ka töökohtade haldamisega seotud majanduskulude kasvu.²

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.03.2014, lk 1–64); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.03.2014, lk 65–242); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.03.2014, lk 243–374); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde, ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.08.2009, lk 76–136); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/66/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiive 89/665/EMÜ ja 92/13/EMÜ riigihankelepingute sõlmimise läbivaatamise korra tõhustamise osas (ELT L 335, 20.12.2007, lk 31–46).

² 04.09.2019 kiri nr 11-4/1226

Ka Tartu Ülikool hindab minikonkurssidele kuluvat ajakulu suureks. Näiteks Tartu Ülikooli reisis teenuse raamlepingu raames tehti 3 aasta jooksul (perioodil juuni 2016–2019) reispäringuid 6719 korda. Lihtne arvutuskäik näitab, et see on umbes 9 päringut tööpäeva kohta. Aeg, mis kulub ühe minikonkursi läbiviimiseks riigihangete registris, on Tartu Ülikooli arvutuste ja vaatluste kohaselt keskmiselt 45–50 minutit. Tegemist on üksnes tehnilisele tööle kuuluva ajaga, sh minikonkursi registrisse sisestamine, pakkumuste avamine ja hindamine, lepingu andmete sisestamine, vajadusel küsimustele vastamine jne. Seega ainuüksi ühe raamlepingu raames minikonkursside läbiviimiseks tehtava tehnilise töö jaoks oleks vaja juurde täiskohaga töötajat.

Reageerides huvigruppide tagasisidele uuris Rahandusministeerium võimalust luua minikonkurssidele uus elektrooniline lahendus. Arenduse ligikaudne maksumus on 53 000 eurot. Vastavaid vahendeid ministeeriumi eelarvesse kavandatud ei ole. Probleemi alternatiivne lahendus on seaduse muutmine. Nimelt tuleb riigihangete direktiivi 2014/24/EL põhjenduspunkti 57 kohaselt hinnata riskide ja kasutatavate meetmete vahelist proportsiooni ning minikonkursside puhul võib elektroonilise keskkonna turvalisuse tase olla madalam. Järelikult ei pea minikonkurssi läbi viima niivõrd kõrge turvatasemega keskkonnas nagu on seda riigihangete register, vaid näiteks e-kirja teel või mõnes muus hankija kasutatavas süsteemis. Niisiis on võimalik tekkinud probleem lahendada seaduses sätestatud nõuete leevendamisega.

Direktiivi 2014/24/EL artikli 22 põhjenduspunkti 52 kohaselt võivad elektroonilised teabevahendid lepingute väljakuulutamist oluliselt lihtsustada ning suurendada hankeprotsesside tõhusust ja läbipaistvust. Need tuleks hankemenetluses kasutusele võtta standardsete side- ja teavitustahenditena, sest need suurendavad oluliselt ettevõtjate võimalusi osaleda hankemenetluses kogu siseturul. RHS § 45 praegune regulatsioon on minikonkurssi pigem keerulisemaks ja aeganõudvamaks teinud ning ettevõtjate võimalusi vähendanud. Hankijad võivad tülika menetluse tõttu hakata eelistama ühe partneriga raamlepinguid, mis vähendab ettevõtjate ligipääsu hankelepingutele. Seaduse jõustumine aitaks kaasa riigihangete direktiivides sätestatud eesmärgi täitmisele.

Muudatus avaldaks soodsat mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele. Raamlepingute alusel teostatavate ostude menetlus on hankijatel võimalik kujundada oluliselt lihtsamaks. Hankijatel oleks võimalus võtta pakkumisi e-posti teel või luues muid IT-tehnilisi lahendusi. Kõigil osapooltel väheneks riigihangete menetlusele kuluv aeg, mis ilmselt vähendaks kulusid.

Rahandusministeerium saatis käesoleva aasta märtsis huvigruppidele arvamuse avaldamiseks seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse (edaspidi *VTK*)³, mille punktis 9.11 on välja toodud vajadus muuta minikonkursside menetluse elektroonilised nõu leebemaks. VTK-le antud tagasisides toetasid mitmed huvigrupid muudatuse tegemist.

Elektroonilise teabevahetuse nõuete leevendamiseks tuleb muuta RHS § 45 ning § 30 lõiget 9, mis reguleerib täpsemalt minikonkursi läbiviimist.

Lisaks sellele tuleb ka elektroonilist kataloogi reguleerivaid sätteid kohaldada alates lihthanke piirmäärast või kui RHS piirmäär ei kehtesta, siis riigihanke piirmäärast, kuivõrd ka elektroonilisele kataloogile kohalduvad samasugused ranged elektroonilise teabevahetuse

³ Kättesaadav: <https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/oigusaktid/valjatootamiskavatsus>

nõuded, mida ei ole proportsionaalne järgida väikese maksumusega ostude puhul. Elektroonilisele kataloogile seatud nõuete kohustuslik järgimine alates liht- või riigihanke piirmäärast ei tähenda seda, et elektrooniline kataloog võiks eelnõu jõustumisel seadusena olla mitte-elektrooniline, vaid seda, et elektrooniline kataloog ei pea väikese maksumusega ostude puhul vastama eespool nimetatud riigihalduse ministri määrusega kehtestatud rangetele nõuetele.

Riigihangete seaduse § 5 lõike 2 punkti 5 muutmise eesmärk on tagada Euroopa Liidu õiguse kohane ülevõtmine, kuivõrd kehtivas õiguses sisalduva viitevea tõttu ei pruugi hankijaks osutada kõik eraõiguslikud isikud, keda hankijad kontrollivad või rahastavad.

Riigihangete seaduse § 104 lõiget 4 muudetakse nii, et teise ettevõtja hankepass tuleb esitada ka siis, kui tuginetakse teise isiku tehnilisele ja kutsealasele pädevusele. Muudatusega tagatakse kooskõla riigihankedirektiividega ning võimaldatakse lihtsamalt kontrollida tuginetava ettevõtja kvalifikatsiooni ja kõrvaldamise aluste olemasolu.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist, millest esimesega tehakse RHS muudatused ja teine sätestab seaduse jõustumise aja.

§ 1. Riigihangete seaduse muutmine

Punkt 1

Muudetakse hankija määratlust reguleeriva § 5 lõike 2 punkti 5 tulenevalt seaduses olevast viitevast, mille tõttu ei ole Euroopa Liidu õigusest tulenevad kohustused korrektselt harmoneeritud.

Punkti muutmise põhjuseks on fakt, et riigihanke direktiivide mõttes tuleb hankijaks lugeda ka neid eraõiguslikke juriidilisi isikuid, mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi ka hankijaks olevad sihtasutused või hankijaks olevad teised eraõiguslikud juriidilised isikud. Seetõttu lisatakse punkti viide sama lõike punktile 4 ning lisatakse lauseosa, mille kohaselt on hankijaks määratlemisel oluline ka rahastamine või kontroll teiste eraõiguslike juriidiliste isikute poolt, kes on sama punkti tunnuste alusel hankijad.

Punktid 2 ja 3

Muudetakse raamlepingu alusel minikonkursi korraldamise regulatsiooni. Kehtiva seaduse kohaselt tuleb minikonkursil esitada pakkumused kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja need avatakse pärast pakkumuste esitamiseks sätestatud tähtaega. RHS § 30 lõike 9 punkt 3 jagatakse parema loetavuse eesmärgil kaheks, kuivõrd pakkumused tuleks kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitada sõltumata nende maksumusest, ent pakkumuste avamise ajale esitatav piirang peaks laienema üksnes alates liht- või riigihanke piirmäärast. Enne elektroonilise teabevahetuse nõude jõustumist 18. oktoobril 2018. a oli praktikas tavapärane, et raamlepingu alusel viidi minikonkursid läbi e-kirja teel, mistõttu ei ole kirjalikku taasesitamist võimaldav vorm ülemäära koormav. Küll aga ei ole e-kirja teel esitatavate pakkumuste puhul võimalik tagada, et neid ei avata ega nende sisuga ei tutvuta enne

pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist. Seega ei ole kehtiva seaduse kohaselt e-kirjaga minikonkursi läbi viimine võimalik. Muudatuse jõustumisel saab väikse maksumusega hankelepingute sõlmimiseks minikonkursi läbi viia ka e-kirja teel. Suurema maksumusega hankelepingute sõlmimiseks tuleb jätkuvalt läbi viia minikonkurss riigihangete registri või mõne muu nõuetele vastava elektroonilise keskkonna vahendusel, kus on tagatud, et pakkumustega ei ole hankijal võimalik tutvuda enne pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist.

Punkt 4

Lisatakse uus § 41¹, mis sätestab, et elektroonilist kataloogi reguleerivad §-d 39–41 kohalduvad alates lihthanke piirmäärast või nendes riigihangetes, millele ei ole eraldi lihthanke piirmäär sätestatud, vaid üksnes riigihanke piirmäär, alates vastavast riigihanke piirmäärast. Sellisteks riigihangeteks on näiteks sotsiaal- ja eriteenuste tellimine. Paragrahvi 39 osas on muudatus vajalik, kuivõrd sättes räägitakse pakkumuse esitamisest, mille puhul tuleb kohaldada sätteid, mis pakkumuste esitamist reguleerivad. See tähendab, et kui hankijal on õigus väikese maksumusega riigihankes, kus elektroonilist kataloogi ei esitata, lähtuda hankelepingu sõlmimisel üksnes riigihangete üldpõhimõtetest ja oma hankekorra, siis elektroonilise kataloogi puhul on nõuded oluliselt rangemad, mis ei ole proportsionaalne. Näiteks võib hankija hankekorras sätestada, et teatud maksumusega riigihangetes alla lihthanke või riigihanke piirmäärast võib hankija paluda pakkumused esitada e-kirja teel, ent juhul, kui ta sooviks pakkumuste esitamist elektroonilise kataloogi kujul, ei oleks e-kirja kasutamine võimalik.

Paragrahvide 40 ja 41 osas on muudatus vajalik seetõttu, et raamlepingu alusel minikonkursi korraldamisel oleks samuti võimalik paluda pakkumused esitada elektroonilise kataloogi kujul hankija soovil ka näiteks e-kirja teel. Kehtiva seaduse kohaselt on võimalik kasutada üksnes sellist elektroonilise kataloogi arendust, mis võimaldab elektroonilise kataloogi fikseerimist mingi ajahetke seisuga ja hankijale peab minikonkursi korraldamise algusest või dunaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingu sõlmimise menetluse algusest kuni pakkumuste esitamise tähtpäevani olema elektroonilisele kataloogile juurdepääs keelatud. Teisisõnu kohaldub ka nende sätete puhul nõue, et pakkumustega ei ole võimalik enne tähtpäeva saabumist tutvuda, mis on aga väikese maksumusega hankelepingute puhul ebavajalik. Muudatus lisab paindlikkust elektroonilise kataloogi kasutamisel.

Punktid 5 ja 6

Muudetakse § 45 lõige 1 selliselt, et elektrooniline teabevahetus hankija ja pakkuja vahel on kohustuslik üksnes lihthanke ja selle puudumisel riigihanke piirmäärast. Alla nende piirmäärade võib teabevahetus toimuda kas näiteks e-kirjaga, muus kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis või mõnes muus vormis.

Paragrahvile 45 lisatakse lõige 1¹ selle kohta, et raamlepingu või dunaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingu sõlmimisel peab samamoodi lõikega 1 toimuma elektrooniline teabevahetus kõrgendatud nõuetega juhul, kui sõlmitava hankelepingu maksumus on vähemalt võrdne liht- või riigihanke piirmääraga. Seega peab sellise raamlepingu sõlmimiseks või dunaamilise hankesüsteemi loomiseks, mille maksumus on vähemalt võrdne liht- või riigihanke piirmääraga, kohaldama kõrgendatud nõuetega elektroonilist teabevahetust, mis tähendab tegelikult seda, et riigihange viiakse täiel määral läbi riigihangete registris või mõnes muus samadele nõuetele vastavas elektroonilises keskkonnas. Küll aga ei pea sellise raamlepingu või

dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingute sõlmimisel järgima sama rangeid nõudeid, kui sõlmitava hankelepingu maksumus on väike.

Punktid 7 ja 8

Paragrahvi 45 lõige 7 jaotatakse parema loetavuse tõttu kaheks, kuivõrd teabevahetuses tuleb sõltumata riigihanke maksumusest tagada andmete terviklus ja pakkumused ning taotlused peavad olema menetluse kestel konfidentsiaalsed. Küll aga peaks olema alla liht- või riigihanke piirmäära võimalik hankelepinguid sõlmida leebemaid nõudeid järgides, mistõttu viiakse lõike 7 teine lause eraldi lõikesse 7¹ ja lisatakse tingimus, mille kohaselt tuleb tagada, et pakkumuste ja taotluste sisuga tutvub hankija alles pärast nende esitamise tähtaja saabumist üksnes riigihangetes, mille maksumus on vähemalt võrdne liht- või riigihanke piirmääraga. Raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingu sõlmimisel kehtib samasugune kohustus juhul, kui sõlmitava hankelepingu eeldatav maksumus on vähemalt võrdne liht- või riigihanke piirmääraga.

Punkt 9

Paragrahv 104 lõikesse 4 lisatakse sõnad „või tehnilisele ja kutsealasele pädevusele“, millega tagatakse kõnealuse sätte kooskõla direktiividega. Seeläbi kohustatakse hankepassi esitama ka isikute kohta, kelle tehnilisele või kutsealasele pädevusele ettevõtja tugineb. Hankepassi alusel saab hankija teha teatud ulatuses järeldusi tuginetava kvalifikatsiooni ja kõrvaldamise aluste olemasolu kohta.

Punkt 10

Seadust kohaldatakse ka enne muudatuse jõustumist sõlmitud raamlepingute alusel hankelepingute sõlmimisele ja riigihangetes, mis on muudatuse jõustumise ajal pooleli, st raamlepingut veel sõlmitud ei ole. Kuivõrd raamlepingud on enamasti sõlmitud pikemaks ajaks (kuni neljaks aastaks ja võrgustikusektoris kuni kaheksaks aastaks), ei lahendaks akuutset probleemi nõue, mille kohaselt saab kergemaid elektroonilise teabevahetuse nõudeid järgida üksnes nendes riigihangetes, mis alustatakse pärast muudatuste jõustumist. Kuivõrd riigihangetes, mis on juba alustatud kehtiva seaduse alusel, ei saa olla sees raamlepingu alusel hankelepingute sõlmimisel minikonkursi korda, mille kohaselt see korraldatakse näiteks e-kirja alusel, on vajalik hilisem hankelepingu muutmine. Kahtlemata tuleks iga sõlmitud raamlepingut hinnata eraldi, ent üldistatult võiks asuda seisukohale, et selline muudatus võiks olla ebaoluline ja seega lubatav RHS § 123 lõike 1 punkti 7 ja lõike 2 alusel. Oluliseks tuleb pidada muudatust kindlasti juhul, kui selle sisu oleks mõjutanud pakkujate ringi või pakkumuste vastavust, kui sellega muudetakse hankelepingu kohustuste vahekorda pakkuja kasuks, laiendatakse hankelepingu eseme ulatust või asendatakse pakkuja teise ettevõtjaga seaduses sätestamata viisil. Ükski nendest alustest ei näi teabevahetuse reeglite leevendamise tulemusena olema täidetud.

§ 3. Seaduse jõustumine

Eelnõu on plaanitud seadusena jõustuma 1. märtsil 2020. a.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi, vähetuntud ega võõrkeelseid termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Riigihankedirektiivide ülevõtmine on kohustuslik vaid hankelepingute puhul, mis ületavad rahvusvahelist piirmäära. Eelnõu punktidega 2–8 leevendatakse nende hangete suhtes laienevaid teatavaid menetlusreegleid, mis jäävad alla siseriikliku lihthanke piirmäära.

Eelnõu punkt 1 on kooskõlas direktiivi 2014/23/EL artikliga 6, direktiivi 2014/24/EL artikli 2 punktiga 4 ning direktiivi 2014/25/EL artikliga 3.

6. Seaduse mõjud

Mõju hankija määratluse täpsustamine - § 1 punkt 1	
Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktiga 1 kaasnev muudatus ei too praktikas kaasa negatiivseid mõjusid, kuna siiani on isikud teadaolevalt lähtunud arusaamast, et vaatamata puudustele viidetes on nad § 5 lõike 2 punktis 5 sätestatud niinimetatud rahastuskriteeriumi alusel alati hankijad, sõltumata sellest, kas rahastus pärineb sihtasutuselt või teiselt eraõiguslikult juriidiliselt isikult. Muudatusega suurendatakse õigusselgust.	
Hankija võimalikud lepingupartnerid saavad kindluse, et asju, teenuseid või ehitustöid hangitakse riigihanke korras.	
Mõju olulisus	
Ulatus: väike	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: väike	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju pakkumuste avamise tähtaeg - § 1 punktid 2 ja 3	
Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktidega 2 ja 3 kaasnev muudatus võimaldab raamlepingu alusel sõlmitavate väiksema eeldatava maksumusega hankelepingute puhul menetlust läbi viia näiteks e-kirja teel. See on pakkujatele tõenäoliselt käepärasem ja lihtsam, kui riigihangete registris korraldataval minikonkursil osalemine, mille tõttu võib eeldada halduskoormuse vähenemist. Küll aga peavad ettevõtjad arvestama, et selliste hankelepingute sõlmimisel ei saa olema enam garanteeritud, et hankija ei saa pakkumustega tutvuda enne pakkumuste esitamise tähtaega.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: keskmine	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Need muudatused on osa raamlepingu alusel sõlmitavate hankelepingute protsessi lihtsustamisest vähendades hankija töökoormust madala eeldatava maksumusega hankelepingute sõlmimisel.	
Mõju olulisus	
Ulatus: väike	Sihtrühma suurus: keskmine

Sagedus: väike	Ebasoovitavate mõjude risk: väike
-----------------------	--

Mõju elektroonilise kataloogi kohaldamisala - § 1 punkt 4	
Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktiga 4 kaasnev muudatus kitsendab seaduse 1. peatüki 4. jaotise kohaldamisala üksnes nendele elektroonilise kataloogi kasutustele, mille puhul riigihanke eeldatav maksumus on võrdne või suurem, kui lihthanke piirmäär või sellise piirmäära puudumisel võrdne või suurem, kui riigihanke piirmäär. See võimaldab samamoodi väiksema maksumusega lepingute puhul pakkumuste esitamiseks kasutatava elektroonilise vahendi osas paindlikkust, näiteks e-posti kasutamist. Ka siin peab ettevõtja võimaliku riskina arvestama, et selliste hankelepingute sõlmimisel ei saa olema enam garanteeritud, et hankija ei saa pakkumustega tutvuda enne pakkumuste esitamise tähtaega.	
Mõju olulisus	
Ulatus: väike	Sihtrühma suurus: väike
Sagedus: väike	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Need muudatused vähendavad hankija töökoormust madala eeldatava maksumusega hankelepingute sõlmimisel elektroonilise kataloogi abil.	
Mõju olulisus	
Ulatus: väike	Sihtrühma suurus: väike
Sagedus: väike	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju elektroonilise teabevahetuse kitsendamine - § 1 punktid 5 ja 6	
Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktidega 5 ja 6 kaasnev muudatus võimaldab madalama maksumusega hankelepingute sõlmimise menetlustes mitte järgida RHS §-s 45 sätestatud ja selle alusel kehtestatud elektroonilise teabevahetuse nõudeid. Lihtsamalt öeldes saab vastav teabevahetus tulevikus toimuda ka muul moel, kui kõrgetele nõuetele vastava elektroonilise keskkonna kaudu. See peaks vähendama ka ettevõtjate halduskoormust, kuna teavet saab vahetada ka muude meediumite kaudu.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: suur	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Need muudatused vähendavad hankija töökoormust, võimaldades madala maksumusega hankelepingute sõlmimise menetluses teabevahetuseks kasutada lihtsamaid vahendeid.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: suur
Sagedus: suur	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamine - § 1 punktid 7 ja 8
--

Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktidega 7 ja 8 luuakse erisus, mille kohaselt keelatakse hankijal tutvuda pakkumuse või taotluse sisuga ainult nendes menetlustes, mille riigihanke eeldatav maksumus ületab lihthanke piirmäära või selle puudumisel riigihanke piirmäära. Muudatuse mõjuks on seega, et nendest piirmääradest madalama maksumusega riigihangete puhul ei pea hankija kasutatav tehniline vahend enam välistama, et hankija varem vastava teabega tutvuda ei saa. See võimaldab madalama maksumusega riigihangete paindlikumat menetlemist, vähendades sealjuures ettevõtjate halduskoormust. Küll aga peavad ettevõtjad arvestama, et sellistes menetlustes ei ole enam tagatud, et hankija esitatud pakkumuste või taotlustega varem ei tutvuda ei saa.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: suur	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Muudatused vähendavad hankija töökoormust, kuna madalama maksumusega riigihangete korral kasutatav elektrooniline vahend ei pea enam tagama, et hankija ei saaks pakkumuste või taotluste sisuga tutvuda enne nende esitamise tähtaega. See võimaldab kasutada ka muid elektroonilisi vahendeid, nagu näiteks e-posti.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: suur
Sagedus: suur	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju hankepassi esitamise laiendamise - § 1 punkt 9	
Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punktiga 9 kaasnev muudatus tagab õigusselguse olukorras, mil ettevõtja tugineb teise isiku tehnilisele või kutsealasele pädevusele ning küsimuse all on see, kas selle isiku kohta tuleb esitada hankepass või mitte. Praktikas on hankijad tuginetava hankepassi esitamist sageli nõudnud ning sellist kohustust on väljendatud ka halduspraktikas, kuid seadus seda ekslikult ette ei näe. Seega järgitakse hankepassi esitamise kohustust juba täna ning olulist mõju pole muudatusega ette näha.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: keskmine	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Muudatused vähendavad hankija töökoormust, kuna hankija ei pea vastavat kohustust enam riigihanke alusdokumendis sätestama. Samuti väheneb ebaselgus ja vaidluste oht küsimuses, kas tuginetava kohta tuli hankepass esitada või mitte.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: keskmine	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju rakendussäte - § 1 punkt 10

Mõju majandusele: mõju ettevõtluskeskkonnale ja ettevõtjate tegevusele ning halduskoormusele	
Avalduv mõju: Eelnõu punkt 9 võimaldab leevendatud elektroonilise vahendi ja teabevahetuse nõuded rakendada ka nende raamlepingute minikonkursside tarbeks, mida korraldatakse enne käesoleva redaktsiooni jõustumist sõlmitud raamlepingute puhul. Seega saab lihtsustatud nõudeid kasutada ka nii-öelda vanade raamlepingute puhul, mida tuleks vastasel juhul edasi rakendada rangemas korras. Selle mõjuks on paindlikuma ja vähem koormava teabevahetuse reeglite laiem kohaldamine, mis omakorda vähendab ettevõtjate halduskoormust.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: keskmine
Sagedus: keskmine	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuste asutuste korraldusele: avaliku sektori rahastamine, sh kulud ja tulud	
Avalduv mõju: Muudatused vähendavad hankija töökoormust veelgi, kuna leevendatud nõuded kohalduvad ka nii-öelda vanadele raamlepingutele.	
Mõju olulisus	
Ulatus: keskmine	Sihtrühma suurus: suur
Sagedus: keskmine	Ebasoovitavate mõjude risk: väike

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse rakendamisel võivad hankijad luua endale või kasutada olemasolevaid lihtsamaid IT-tehnilisi lahendusi minikonkursside läbiviimiseks, kuid need kulud on võrreldes seniste minikonkursside läbiviimise kuludega marginaalsed. Riigile seaduse rakendamisega kulusid ei kaasne, pigem võivad avaliku sektori kulud väheneda (nt tagatava serverimahu arvelt).

8. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei kavandata rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 1. märtsil 2020. a.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ja arvamuse avaldamiseks Rahandusministeeriumi poole pöördunud ülikoolidele.

Algatab Vabariigi Valitsus

2019

(allkirjastatud digitaalselt)